

<https://doi.org/10.53656/his2021-2-1-vaslev>

*Discussion
Дискусионно*

ЗА ДЕНЯ НА РАЖДАНЕ НА ВАСИЛ ЛЕВСКИ

Видин Сукарев

Регионален исторически музей – Пловдив

Резюме. Статията е свързана с публикуваното наскоро изследване на Пламен Митев и Григор Бойков за годината на раждане на българския национален герой Васил Левски. Авторите установяват сигурно 1840 година вместо възприетата досега 1837. Те обаче обръщат внимание само на годината, а нейната промяна води до такава и на деня на раждане. Направените по-долу изследвания и изчисления разкриват, че най-вероятно Апостола на Свободата е роден на 9/21 юли 1840 г.

Ключови думи: Васил Левски; ден на раждане; български предсватбени обичаи

Първите биографи на Апостола на свободата – Георги Я. Кирков и Захари Стоянов, установяват рождението му през 1837 г., като според първия то се случва около 29 юни, Петровден, а според втория – два-три дни преди или след празника. През 1895 г. Стоян Заимов доуточнява датата на 6/18 юли (Sukarev 2010, p. 41; Mitev, & Boykov 2021, p. 8), а Георги Г. Димитров година по-късно по спомен на зетя на Апостола Андрей Начев дава 26 юни/8 юли (Dimitrov 1896, p. 324 – 325). Въпреки че Димитров е единственият автор, който посочва източник на информация, докато Заимов не споменава нищо за начина на достигане до датата, като официално е възприето неговото становище.

Около столетие датировката 6/18 юли 1837 г. не е подлага на съмнение. В края на XX и началото на настоящия век обаче положението се променя. Различни автори, професионални изследователи и любители предлагат и други възможности, които аргументират с известни на всеки специалист и допълнително популяризиран от тях разминавания в данните за възрастта на Апостола в документи, изследвания и спомени. Повечето мнения са изложени и коментирани в обобщаваща публикация през 2010 г. и може да се каже, че се свеждат или до 1846, или между края на 30-те – началото на 40-те години, с горна граница 1843 (Sukarev 2010, p. 45 – 51; Mitev & Boykov 2021, p. 9). През 2017 г. Веселин Игнатов прави опит да редуцира второто становище, свеждайки го до 1840 г. Остава неясно дали това е направено самостоятелно, без познаване на публикуваното по-рано изследване, липсващо в библиографския апарат, или с цената на неговото умиш-

лено пренебрегване, защото в текста ясно се откроява стремеж към самоизтъкване и търсене на сензация, а много от аргументите и твърденията са преповторени почти буквално. Игнатов обаче е дотолкова убеден в рождението на Апостола през 1840 г., че опитва да приспособи към доказателствата и данни, твърдящи противното (Ignatov 2017, р. 9 – 15). Иначе интересните тези на изследователя не съответстват на научните критерии не само по стила, а и от начина им на представяне – в нерецензирано издание с комерсиално предназначение, което стеснява възможността да произведат съответното въздействие сред професионалната общност.

Оформя се следната картина. Около десет независими източника свидетелстват, че В. Левски е роден към 1840 г., но това са късно разказани и записани спомени, а не документални първоизточници. Точно поради тази причина Пламен Павлов, който още през 2007 г. в телевизионно предаване публично беше изявил подобно мнение, десет години по-късно го промени в полза на официалната трактовка (Pavlov 2017, р. 337 – 345). Интересна подробност е, че в наличните доскоро два османски документа с информация по този въпрос – протоколите от процеса и надпис на гърба на откритата през 2018 г. снимка, Левски е представен още по-млад – роден към 1846 – 1847 г. Първият е познат и публикуван отдавна. В него самият Левски твърди пред съда, че е 26 – 27-годишен (Burmov 1952, р. 377). На втория е записано 25 – 26-годишен (Chausheva & Kombov 2019, р. 8 – 13; Yolcu 2020, р. 30; Sabev 2020, р. 66 – 68). И двете свидетелства не се схождат с останалите данни. Това в протокола поначало може да бъде поставено под съмнение заради конспиративната дейност на Апостола, другото вероятно изхожда от османски регистри или други административни документи; за него догадките са повече.

Съвсем естествено разкриването на нови сведения за Апостола и БРЦК през последните години доведе на дневен ред проблема с неговата спорна възраст и на най-високо научно ниво. Обърнаха му внимание двама изследователи османисти, познаващи добре богатите архивохранилища в Република Турция, като предположиха че вероятно в тях е скрит ключът за неговото разрешаване (Yolcu 2020, р. 30; Sabev 2020, р. 68 – 69). Оказа се, че по щастливо стечение на обстоятелствата и вероятно не съвсем случайно с оглед на това, че в османските архиви в последните години все повече нараства броят на обработените и дигитализирани документи, Григор Бойков – един от водещите османисти не само в български, а и в международен план, по същото време вече е попаднал на такива.¹⁾ В резултат на това откритие съвсем наскоро той и Пламен Митев издадоха съвместно изследване, в което се изнасят категорични данни, че през 1844 г. Васил Левски е записан в османски регистър като четиригодишен, от което следва заключението, че годината му на раждане действително е 1840. Други две важни открития са неизвестното досега време на смъртта на неговия баща Иван Кунчев, посочено с точна дата – 25 юли 1850 г., както и че родният дом на Апостола не е там, където

днес се издига къщата музей, а в източната част на Карлово – Табашката махала (Mitev & Boykov 2021, p. 8 – 22).

Изследването на Гр. Бойков и Пл. Митев със сигурност ще предизвика множество отзиви и ответни реакции далеч не само в научните кръгове. Още в неговия ход авторите констатираат, че *официализираната рождена дата на „иконата“ на българското национално движение, пред която ежегодно се прекланят държавници и граждани, следва да бъде ревизирана*; а няколко страници по-нататък заключават: *Ако се доверим на сведенията, събрани от ранните биографи на Левски и най-вече на Стоян Заимов, който утвърждава точния ден – 6/18 юли, то би следвало да предложим на читателската аудитория ревизираната рождена дата на Апостола – 6/18 юли 1840 г.* (Mitev & Boykov 2021, p. 15, 18).

С това обаче въпросът приключва само на първо четене. Представената ревизия на датата, за която говорят двамата видни изследователи, всъщност е частична – по отношение само на годината, докато денят остава без промяна. А всяка точна дата е съвкупност от година и ден, които са непосредствено свързани по такъв начин, че промяна на по-голямата календарна единица в огромната част от случаите води до изместване и на малката. Тук се налага да бъдат припомнени обстоятелствата около установяването на 6/18 юли 1837 г. Те са добре известни на специалистите, но трябва да се обърне внимание на някои останали встрани досега важни детайли. Ето какво разяснява Иван Унджиев половин век след Ст. Заимов:

Датата 6 юли 1837 год., възприета от втория биограф на Апостола, Стоян Заимов²⁾, е била установена през 1895 год. във връзка с освеицаване Паметника на Левски в София. – Васил Левски. София, 1895, стр. 11. За да се определи тая дата, заслуга има роднинският съвет, в който сега влиза и Васил Караиванов, пръв братовчед на Левски, негов едноименник и другар от детинство.³⁾ Най-млад от роднините по онова време, той има най-голяма заслуга за установяване датата на раждането. След обсъждане и съобразяване на обстоятелствата около сватбата на баба ДЕРЕБЕЙКА, която и сега се взима за изходна точка, роднинският съвет идва до следните заключения: сватбата не е могла да стане два-три дни преди Петровден, тъй като църквата не допуска венчавки през пости. Но понеже Петровден през 1837 год. се пада във вторник, а сватбените обичаи по онова време траяха по цяла седмица, то въпросната сватба не е станала и два-три дни след Петровден, а в първия неделен ден след празника, т. е. на 4 юли. От друга страна се помни добре, че бащата на Апостола, който е бил побаицм на сватбата, е присъствувал на венчавката, а майката (побаицмата) е отсъствувала. Причината за това отсъствие ще да се крие в нейното особено състояние: тя или е била родила, или пък е очаквала всеки момент да роди. Но за да приеме пък побаицмството, навярно бащата на Апостола се е надявал, че побаицмата ще може да го придружи на сватбата. Това отсъствие на майката налага заключението: до венчавката очакваното дете не се е родило; то не

е могло да се роди и в деня на сватбата, защото тогава събитието би се запомнило по-лесно и по-сигурно. При тия обстоятелства остава като най-вероятно да се приеме, че детето се е родило два дни след сватбата.

Така се разрешава тоя въпрос, чиято история дължим на Д. Т. Страшимиров, и се приема 6 юли 1837 год. за рождена дата на Апостола (Undjiev 2007, р. 757).

Не може да не направи впечатление несигурността и условността на целия текст, но въпреки това 6/18 юли 1837 г. влиза в учебници, справочници, изследвания и става неделима част от националния календар на българската държава, без значение на променящите се политически режими и дори системи.

От изложеното дотук става ясно, че датата е свързана с променливи величини като дните от седмицата, които са различни в поредни или близки години. На всеки 28 години дните от седмиците задължително съвпадат, като високосните години се повтарят само в тези случаи, а обикновените общо пет пъти за 28-годишен период в различни интервали от време – на 5, 6 или 11 години в зависимост от тяхната поредност между високосните години (Urumlenski et al., 2005, р. 224 – 229). Ето един примерен четиригодишен цикъл от 1975 до 1978 г.,⁴⁾ състоящ се от една предвисокосна, високосна и две следващи години: календарът за предвисокосната 1975 г. може да се ползва и през 1981, 1986, 1997, 2003, 2008, 2014, 2025. Календар за високосната 1976 през 2004 г. и след това чак 2032. Този за 1977 г. – 1983, 1988, 1994, 2005, 2011, 2016, 2022. За 1978 г. през 1989, 1995, 2000, 2006, 2017, 2023. Следователно: дните от седмицата през 1837 и 1840 г. са разделени само от три години и няма как да съвпадат, още повече че 1840 е високосна. Вече беше казано, че Петровден, 29 юни, през 1837 г. е във вторник. През 1840 се пада в събота (Urumlenski et al., 2005, р. 193 – 194). Ако се спази формулата, установена от проучването на Ст. Заимов – неделята след Петровден плюс още два дни, излиза че Левски е роден на 2/14 юли. Това предположение обаче страда от слабости, които са взети предвид и от роднинския съвет, и следва да бъдат подробно обяснени и приложени в опит да се установи действителната дата на неговото раждане.

Петровите пости са по-леки като хранителен режим от Великите и Богородичните, но за тях важат същите канонични ограничения за бракосъчетанията, както и за всички останали постни периоди и дни. Времетраенето на Петровите пости е различно, защото се определя от подвижния Великден и започват в неделята след Петдесетница. Ако Великден се падне през май, няма пост. В 1840 г. Великден е на 14 април (Urumlenski et al. 2005, р. 230), така че Петровият пост продължава от 16 до 28 юни.

За повече конкретика се налага навлизане в полето на етнологията. Роднините споменават, че сватбата на баба Деробейка не е станала веднага след Петровден, защото приготовленията траят цяла седмица. Прегледът на специализирана информация за това как са протичали българските сватби в миналото, показва, че е било

точно така, което с голяма сигурност изключва възможността сватбата да е била в неделята след Петровден 1840 г. – 30 юни. Въпреки че в литературата не бяха открити изрични твърдения, уместно е да се предположи, че забраната за сключване на брак през пости е обхващала не само сватбения ден, а и целия цикъл предсватбени обичаи в подготовка за събитието през седмицата, тъй като много от тях протичат при веселие, музика, танци, ядене и пиене, които по нормите на църквата в такова време са недопустими. В българския празничен календар сватбените обичаи имат многобройни разновидности, но на практика се свеждат до външните изяви на един строго определен церемониал. Бракосъчетанието и сватбата са в неделя, а още от началото на седмицата всеки ден се извършват различни ритуализирани дейности, което е потвърдено и от роднините на Апостола. Такива обичаи са за-севички – пресяването на брашното за обредните хлябове, последвано от замесване, палене на пещта, направата на сватбено знаме и кумово дръвце, изнасяне на чеиза, калесване, момина и момкова вечер, плетене на невестата, бръснене на младоженеца и др. (Ivanova 1984, p. 42 – 84; Drazheva 1986, p. 220 – 226).

Каквито и да са неизвестните подробности около въпросната сватба, не изглежда особено достоверно такъв ритуал да може да се осъществи ден-два след пости, така че е трябвало да се изчака поне до следващата неделя. Известен контрааргумент срещу по-пищна и времеемка обредност е обстоятелството, че всичко това става в разгара на жътвата, но като се има предвид, че голяма част от населението на града е със занаятчийски поминък, а вероятно и немалък процент от мъжете се препитават от гурбетчийство (и за пореден път сведението на роднините), по-достоверно изглежда предположението, че сватбата е подготвена по установените правила. Изместването ѝ на следващата неделя – 7 юли, и от там по предадената от роднините не особено ясна добавка на два дни в крайна сметка дава като резултат 9/21 юли.

Приложенияте тук изчисления носят голяма условна натовареност, но на фона на изходните данни тя е напълно очаквана. От друга страна, прословутият роднински съвет в неизвестен състав обвързва рождението на Апостола с конкретно събитие – сватбата, което е от голяма важност. Макар като човек с най-голяма заслуга да е изтъкнат братовчедът на Левски – Васил Караиванов, който бидейки роден през 1847 г., няма как да помни нещо за раждането и ранното детство на Апостола (Sukarev 2010, p. 41–42), със сигурност в съвета са влизали и лица със съзнателни спомени за онова време. Годината, особено в паметта на хора, ориентирани се във времето посредством цикличното фолклорно, а не линейното историческо мислене, лесно може да се обърка, но сватбата – не. Това увеличава значително информативната стойност на такъв колективен орган. В по-ново време положението не е много по-различно – хората помнят добре случки, вещи, събития образи, докато хронологията остава на заден план. В своята студия „Романтиката на бащиния дом“ известният социален психолог Иван Хаджийски излага спомени от времето на детството си. В най-малки детайли са описани къщата,

дворът, покъщнината – менци, паница, тас, гювеч, различни случки, свързани с тях; спомени за Коледа, Великден, налагане на зелето и мн. др. В целия толкова живописен и въздействащ разказ няма нито една дата. Единствените два хронологични маркера са „преди Балканската война“ и „след Европейската война“. Случките и описанията се датират в доста широк период на детските и юношеските години на големия учен, роден през 1907 г. (Hadjiyski 1997, р. 3 – 21), но това в никакъв случай не го лишава от достоверно звучене. Човешката памет просто има функцията да запечатва по-добре конкретни образи и преживявания, по-близки до биологичната първооснова, отколкото идейни и мисловни конструкции, породени от надстройката на социалното развитие.⁵⁾

Интерес представлява и известието на Андрей Начев, че Левски е роден на 26 юни, получено очевидно във време, близко до това на съставянето на роднинския съвет. Разминаването между двете датировки е доста сериозно основание да се счита, че Андрей Начев не е участвал в съвета. Зетят на Левски не е наясно с датата на собственото си раждане, но при всички положения е значително по-възрастен от Апостола (Sukarev 2010, р. 43 – 44), така че вероятността да помни поне приблизително времето на появата му на бял свят или данни за него, е значителна. Всички роднински свидетелства са категорични, че раждането на Васил Левски се пада около Петровден, но не и на самия празник. Това създава значителна аргументация срещу и без това не особено състоятелната хипотеза на В. Игнатов, който въз основа на разсъждения и аналогии се опитва да ревизира деня на раждане на Апостола, останал дотогава незасегнат от изследванията. Аргументирайки се с избраното от Левски монашеско име на св. Игнатий Старозагорски, чиято памет се почита на 8 октомври по Юлианския календар, авторът определя тази дата за негова рождена, а раждането на майката Гина Кунчева около Петровден свързва с това на най-малкия брат в семейството, който се казва Петър (Ignatov 2017, р. 15 – 19).

Въпросът със сигурното уточняване деня на раждане на Апостола не може да се разреши еднозначно на този етап и надали в обозримо бъдеще ще има такъв шанс. На практика обаче нещата стоят по този начин още от края на XIX век. Връзката със сватбата и Петровден с много по-голяма сигурност поставя рождението в дните след празника, отколкото в тези преди него, като дава възможност за формиране и на изложеното тук предположение. Студията на Бойков и Митев е тежък удар по статуквото на утвърждавани повече от век основополагащи елементи от националния календар. При всички положения солидно аргументираната в нея с конкретен източник 1840 г., потвърждаваща се и от множество косвени известия, дава сериозно основание за преразглеждане на рождената дата на Апостола. Денят обаче не може да бъде 6/18 юли. Единствените аргументи за това биха били традицията и инерцията на старите схващания и чествания. Ако се използва анализ на данните от семейния съвет, които не би следвало да се пренебрегват по обяснените вече причини, като пълен завършек на датировката

за рожден ден на Васил Левски под съществуващото и преди условие на несигурност, е редно да се възприеме 9/21 юли.

Опитът от предишни подобни публикации показва, че много хора ще реагират негативно на изнесените изследователски резултати, приемайки ги като посегателство срещу святата личност на Апостола на Свободата. Историческата наука трябва по най-убедителния начин да разясни на обществеността, че това е закъсняла по обективни причини стъпка в посока към разкриване на истината, а не имиджова акция или обслужване на конюнктурни интереси.

БЕЛЕЖКИ

1. Първите сведения за документите, съобщени от самия Гр. Бойков в кореспонденция с автора на тези редове са от февруари 2020 г.
2. Иван Унджиев не е наясно тогава, че първият биограф е Г. Я. Кирков. (Вж. Stoyanov & Simeonova 2013).
3. Тук вероятно Унджиев има предвид, че Васил Караиванов не е присъствал при проучванията на Захари Стоянов, за които се споменава малко преди цитирания текст.
4. За по-добра нагледност са подбрани години от ново време.
5. Аз следвах в университет в самия край на XX век. Оттогава остана традицията на всеки 8 декември да се събираме с колеги. С изминаване на годините на тези срещи все по-често започнаха да се разразяват спорове за това през кой курс от учението ни са се случили различни съвместни преживявания. Обобщените впечатления от такива дискусии са, че всеки замесен в конкретния случай помни ясно различни подробности, но точната датировка рядко е сред тях. И това са спомени за един относително кратък период от пет години, в съвременето, на хора във все още млада възраст (40 – 45-годишни) и сериозно отношение към хронологията заради историческото образование, като времевата дистанция е повече от двойно по-малка от тази, която е изминала от раждането на Апостола при интервюирането на неговите роднини.

ЛИТЕРАТУРА

- БУРМОВ, А., 1952. *Васил Левски и неговите сподвижници пред турския съд. Документи из турските архиви*. Ред. А. Бурмов, София: Държавна библиотека „Васил Коларов“.
- ДИМИТРОВ, Г., 1896. *Княжество България историческо, географско и етнографическо отношение*. Ч. 2. Пловдив: Търговска печатница.
- ДРАЖЕВА, Р., 1986. Семейни обичаи и обреди. *Етнографски проучвания на България. Пловдивски край*. Ред. Г. Михайлов. София: БАН, 211 – 243.
- ИВАНОВА, Р., 1984. *Българската фолклорна сватба*. София: БАН.

- ИГНАТОВ, В., 2017. *Васил Левски. Факти и фикции*. София: Millenium.
- ЙОЛДЖУ, Дж., 2020. Историографията и документалното наследство за Васил Левски и БРЦК в Турция. *По следите на Левски и БРЦК: нови османски документи*. Съст. О. СЪБЕВ, В. КОМБОВ, Д. ЧАУШЕВА, А. КОЮНДЖУ. Прев. О. Събев. София: „За буквите – О писменехъ“, 15 – 31.
- МИТЕВ, Пл. & БОЙКОВ, Гр., 2021. Документални свидетелства за годината на раждане на Васил Левски. *История*. Vol.29 (1), 8 – 21.
- ПАВЛОВ, Пл. 2017., *Левски: Другото име на свободата*. София: A&T Publishing.
- СТОЯНОВ, Ив. & СИМЕОНОВА, Р., 2013. *Първият биограф на Апостола*. Велико Търново: АСТАРТА.
- СУКАРЕВ, В., 2010. Въпросът за датата и годината на раждане на Васил Левски: историографски или митографски подход? *Годишник на Регионален исторически музей – Пловдив*. кн. 7, 41 – 51.
- СЪБЕВ, О., 2020. Портата по следите на Левски и БРЦК: откъде и какви са новите османски документи? *По следите на Левски и БРЦК: нови османски документи*. Съст. Орлин Събев, Виктор Комбов, Дора Чаушева, Ашкян Коюнджу. София: „За буквите – О писменехъ“, 32 – 69.
- УНДЖИЕВ, И., 2007. *Васил Левски. Биография*. Трето допълнено издание. София: БАН.
- УРУМЛЕНСКИ, В., ШКОДРОВ, Вл. & ЗАПРЯНОВА, А., 2005. *Времето и календарният проблем*. София: Марин Дринов.
- ХАДЖИЙСКИ, Ив., 1997. *Оптимистична теория за нашия народ*. София: „Отечество“.
- ЧАУШЕВА, Д & КОМБОВ, В., 2019. Неизвестен досега портрет на Апостола в Османския архив в Истанбул. *История*. Vol. 27 (1), 8 – 13.

REFERENCES

- BURMOV, A., 1952. Vasil Levski i negovite spodvizhnitsi pred turskia sad. In: A. Burmov (Ed.). *Dokumenti iz turskite arhivi* [in Bulgarian]. Sofia: Darzhavna biblioteka „Vasil Kolarov“.
- CHAUSHEVA, D & KOMBOV, V., 2019. Previously Unknown Portrait of Vasil Levski from the Ottoman Archive in Istanbul. *Istoriya – History*. Vol. 27 (1), pp. 8 – 13.
- DIMITROV, G., 1896. *Knyazhestvo Bulgaria istorichesko, geografsko i etnografichesko otnoshenie*. Ch. 2. Plovdiv: Targovska pechatnitsa.
- DRAZHEVA, R., 1986. Semeyni obichai i obredi. Etnografski prouchvania na Bulgaria. In: G. Mihaylov (Ed.). *Plovdivski kray* [in Bulgarian]. Sofia: БАН, pp. 211 – 243.
- HADZHIYSKI, Iv., 1997., *Optimistichna teoria za nashia narod*. Sofia: „Otechestvo“.

- IVANOVA, R., 1984. *Balgarskata folklorna svatba*. Sofia: BAN.
- IGNATOV, V., 2017. *Vasil Levski. Fakti i fiksii*. Sofia: Millenium.
- MITEV, Pl. & BOYKOV, Gr., 2021. Documentary Sources about the Birth Date of Vasil Levski. *Istoriya – History*. Vol. 29 (1), 8 – 21.
- PAVLOV, Pl., 2017. *Levski: Drugoto ime na svobodata*. Sofia: A&T Publishing.
- STOYANOV, Iv., & SIMEONOVA, R., 2013. *Parviyat biograf na Apostola*. Veliko Tarnovo: ASTARTA.
- SUKAREV, V., 2010. Vaprosat za datata i godinata na razhdane na Vasil Levski: istoriografski ili mitografski podhod? *Godishnik na Regionalen istoricheski muzey – Plovdiv*. kn. 7, 41 – 51.
- SABEV, O., 2020. *Portata po sledite na Levski i BRTsK: otkade i kakvi sa novite osmanski dokumenti? Po sledite na Levski i BRTzK: novi osmanski dokumenti*. Sast. O. SABEV, V. KOMBOV, D. CHAUSHEVA & A.KOYUNDZHU. Sofia: „Za bukvite – O pismenehy“, 32 – 69.
- UNDZHIEV, I., 2007. *Vasil Levski. Biografia*. Treto dopalнено izdanie. Sofia: BAN.
- URUMLENSKI, V., SHKODROV, VI. & ZAPRYANOVA, A., 2005. *Vremeto i kalendarният problem*. Sofia: Marin Drinov.
- YOLDZHU, Dzh., 2020. Istoriografiyata i dokumentalното nasledstvo za Vasil Levski i BRTsK v Turtsia. In: O. SABEV, V. KOMBOV, D. CHAUSHEVA & A.KOYUNDZHU (Eds.), O. Sabev (Trans.). *Po sledite na Levski i BRTsK: novi osmanski dokumenti* [in Bulgarian]. Sofia: „Za bukvite – O pismenehy“, 15 – 31.

ABOUT THE DAY OF BIRTH OF VASIL LEVSKI

Abstract. The article concerns the recently published study by Plamen Mitev and Grigor Boykov about the year of birth of the Bulgarian national hero Vasil Levski. The authors firmly established 1840 instead of hitherto accepted 1837. The new evidences about the birth year of Levski require also a revision of the birth day. The article proposes that the Apostle of Freedom was born on 9/21 of July 1840.

Keywords: Vasil Levski; Day of birth; Bulgarian pre-wedding rites

✉ **Mr. Vidin Sukarev**

Web of Science Researcher ID: AAL-3250-2020

Plovdiv Regional Historical Museum

4000 Plovdiv, Bulgaria

E-mail: sukarev_vidin@au-plovdiv.bg